

PRZEDMOWA

Powstawanie książki zbiegło się z wieloma trudnymi wydarzeniami na świecie; pandemią COVID-19, wojnami, w tym wojną w Ukrainie, niepokojami w kraju. W tych trudnych czasach jakże aktualną staje się łacińska dewiza *Plus ratio quam vis* (więcej znaczy rozum niż siła). Także rozwój technologiczny i szybkość przepływu informacji niejednokrotnie sprzecznych (niezgodnych z EBM), promocja nauki w mediach społecznościowych, eksperci prowadzący blogi niezgodne z ich wykształceniem i doświadczeniem sprawiły, iż spotykamy się z coraz mniej rzetelnym przekazem wiedzy opartej na jednostkowej opinii. W obszarze leczenia dysfunkcji układu stomatognatycznego pojawiają się również trendy dyktowane potrzebą chwili lub promocji produktu, urządzenia pomiarowego.

Niniejsza publikacja przedstawia wieloaspektowe, interdyscyplinarne podejście do diagnostyki, leczenia i rehabilitacji układu stomatognatycznego. Zaczynając od podstaw, aż do rozwoju technik cyfrowych pozwalających dokonać analizy i pewnego wyboru w zastosowaniu metod bez narzucania dogmatów. Publikacja podejmuje próbę obiektywizacji dostępnych technik, metod diagnostycznych i rehabilitacji w dysfunkcjach skroniowo-żuchwowych. Doświadczenie kliniczne w połączeniu z prowadzeniem badań naukowych pozwoliło autorom zobiektywizować i spojrzeć na leczenie oraz rehabilitację z szerszej perspektywy. Publikacja jest próbą odpowiedzi na wiele pytań lekarzy współpracujących, uczestniczących w naszych szkoleniach: Jaką formę szynoterapii wybrać? Jak poprowadzić leczenie i rehabilitację? Cytuję wówczas moją mentorkę – doktor Barbarę Czerwińską-Niezabitowską – która podkreśla, iż na szczyt góry prowadzi wiele szlaków: zielony, żółty, czerwony – zależy jaką obierzemy drogę. Jeśli szynoterapia, to zawsze spersonalizowana i zależna od wady zgryzu.

Rozdziały książki oparte są na wieloletnim doświadczeniu w leczeniu i rehabilitacji pacjentów z dysfunkcjami skroniowo-żuchwowymi, również lekarzy współpracujących w ramach szkoleń systemu CRANIA, dzielących się wiedzą zdobywaną na całym świecie, a także na podstawie EBM – przeglądu współczesnego piśmiennictwa.

Wielospecjalistyczna diagnostyka pozwala obrać dobry kierunek w budowaniu warunków fizjologicznej, jak najbardziej stabilnej okluzji, a kolejno można wybrać drogę ortodontyczną lub protetyczną, w zależności od warunków okluzyjnych oraz zaburzeń skroniowo-żuchwowych.

Małgorzata Kulesa-Mrowiecka
Kraków, 2022